

2. *Pinguicula vulgaris* L.

Tučnica obyčajná

Ic.: Tab. 36, fig. 3, p. 551.

Pinguicula vulgaris L. Sp. pl. ed. 1. p. 17, 1753.Syn.: *Pinguicula leptoceras* Schur 1866 – *P. villosa* Gunner 1772 – *P. alpina* auct. non L. 1753: Weber 1778 – *P. grandiflora* auct. non Lam. 1789: Pallinus 1822 – *P. gypsophila* Wallr. 1840 – *P. arctica* Eastw. 1902 – *P. norica* Beck 1912.

Bylina 5–17(–20) cm vysoká, s malým zväzkom tenkých, krátkych zväčša nerozkonárených korienkov. Listy (5–10) v prízemnej ružici, jednoduché, podlhovasto vajcovité, na okraji výrazne nadvinuté, mäsité, žltozelené, na líci žliazkaté a silno lepkaivé. Kvety [1–4(–6)], jednotlivé, na 5–17(–20) cm dlhých, priamych alebo na vrchole ovisnutých, tenkých žliazkatých (najmä v hornej časti) stopkách. Kalich nezreteľne dvojplysový, strihaný, diely široko roztvorené, na vrchole končisté. Koruna (s ostrohou) 15–20 mm dlhá, modrofialová, v ústí korunného hrdla s belavou škvrnou alebo albinická, horný pysk koruny vzpriamený, dolný pysk priamo odstávajúci, 3-laločný, ostroha rovná, 3–4-krát kratšia ako koruna, ale dlhšia ako rúrka koruny. Tobolka vajcovitá až vajcovito guľovitá, na vrchole ostrá, pukajúca dvoma chlopňami.

Chromozómy: $2n = 64$, okr. 21c, Nespalská dolina (Murín, Záborský et E. Králik in Májovský et al. Acta Fac. Rerum Nat. Univ. Comeniana, Bot. 25: 12, 1976).

Taxonomická poznámka a variabilita. Krajina (1927) opísal taxón *P. bohemica*; niektorí autori ho považujú za poddruh *P. vulgaris* subsp. *bohemica* (Krajina) Domin, alebo len za varietu. *P. bohemica* je však taxón diploidný ($2n = 32$), rastie na niekoľkých lokalitách v Česku (endemit). Údaje zo Slovenska (Stankovany Smekal 1958 BRNU) sa týkajú *P. vulgaris*. Diploidný počet chromozómov sa doteraz zo Slovenska nepotvrdil. Ďalší taxón opísaný z tohto okruhu je *P. bicolor* Woł. (1887) [Syn.: *P. vulgaris* subsp. *bicolor* (Woł.) Á. Lövet D. Lövet ex Zúkowski 1901] – ide o typy s dvojfarebnou bielomodrou korunou. Takéto typy rastú aj u nás napr. okr. 25, Rakša (Šipová 1993 SAV) spolu s nominátnymi typmi, aj s typmi s albinickou korunou. Preto sa prikláňame k názoru Caspera (1974), ktorý ich hodnotí len ako formu [ut f. *bicolor* (Nordst.) Neumann 1901]. Vo všeobecnosti rastliny nie sú veľmi variabilné, variabilná je výška stonky (v kvete až 17 cm – napr. niektoré jedince zo Stankovian, leg. Scheffer 1940 SLO; počas plodu až 20 cm, z niekoľkých lokalít).

Biológia, ekológia, fytoecológia. Hemikryptofyt, hibernákulum v zime nie je zakorenené. Fakultatívne hmyzožravé. Hmyzoopelivý. Kvitnutie jún–júl. Rastie na rašelinových, podmáčaných lúkach (prameniská a podmáčané okolia potokov) od kolínneho až po alpínsky stupeň, na pôdach zásaditých, väčšinou vápnatých, humózných, v spoločensvách zväzov *Caricion davallianae* a *Cratoneurion commutati*. Minimum: 150 m n. m., okr. 4, Závod, Abrod (Ptačovský 1925 SAV). Maximum: odhadom podľa scheda ca 2000 m n. m. okr. 23c., Hlúpy (Ptačovský 1924 SAV), potvrdené 1750 m n. m., Bujačí (Kavka 1949 BRA).